

Munich Personal RePEc Archive

Innovations as a priority of the NGO sector in Bulgaria. Potential and opportunities

Georgieva, Daniela

International Business School, Botevgrad

2015

Online at <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/78036/>
MPRA Paper No. 78036, posted 01 Apr 2017 05:26 UTC

Иновациите като приоритет на неправителствения сектор в България.

Потенциал и възможности

Гл. ас. д-р. Даниела Венциславова Георгиева

Във връзка с изпълнението на европейската стратегия „Европа 2020“ България следва да насочи своите приоритети към изграждането на устойчив икономически модел, базиран на идеята за „интелигентен растеж“. По същество „интелигентният растеж“ е в пряка зависимост от развитието на научните изследвания и иновациите на микро и макро равнище. От тази гледна точка в областта на иновациите основна цел на страната ни е инвестициите в научноизследователска и развойна дейност (НИРД) да достигнат 1,50% от брутния вътрешен продукт (БВП) към 2020 г. (виж Фигура 1). За периода 2004 г. – 2012 г. средният дял на разходите за НИРД от БВП на България е едва 0,52% (виж Фигура 2).

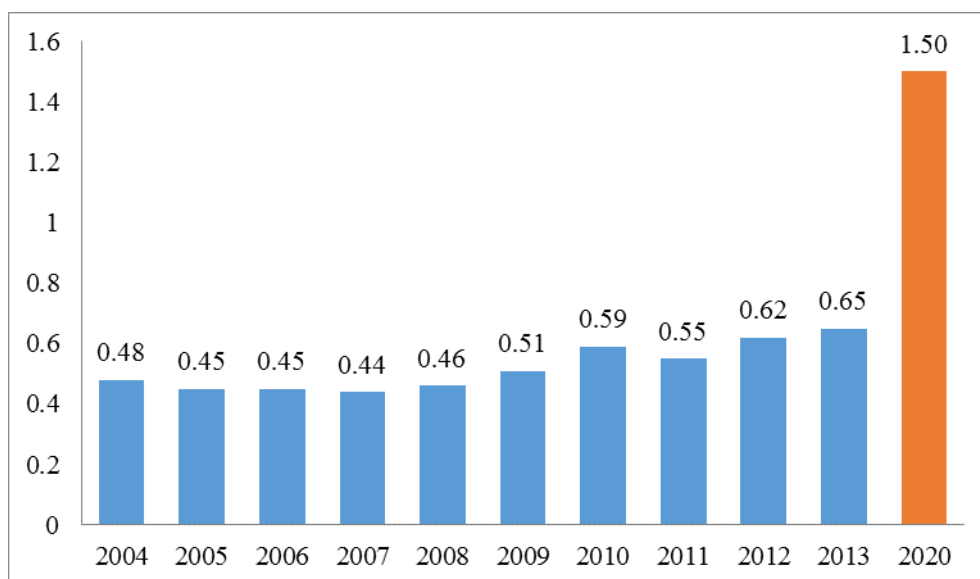
Фигура 1: Очаквани разходи за НИРД, 2009–2020 г.

Източник: Национална програма за реформи (2011-2015 г.) в изпълнение на стратегия „Европа 2020“¹, Решение № 241 на Министерския съвет от 2011 г.

Фигура 2: Относителен дял на разходите за НИРД от БВП, 2004-2012 г., %.

¹ По същество „Европа 2020“ е стратегия на ЕС за постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж в държавите членки на съюза. В рамките на стратегията се цели изграждане на икономика, основана на знания и иновации; насърчаване създаването на екологична и конкурентоспособна икономика, чрез ефективно използване на наличните ресурси; стимулиране на заетостта, социалното и териториално сближаване на държавите членки на съюза. По-подробно виж: http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/targets/index_bg.htm, последно посещение на 24.06.2015 г.

Източник: НСИ, 2014.

Разгледано в по-тесен аспект може да се направи извод, че разходите за НИРД като дял от БВП за 2013 г. спрямо 2005 г. бележат нарастване. В рамките на периода обаче изменението на разходите за НИРД е неравномерно, като не за всяка година се наблюдава положителен ръст в сравнение с предходната година (например през 2007 г. разходите за НИРД като процент от БВП са с 0,01 процентни пункта по-ниски спрямо 2006 г., също така през 2011 г. процентното намаление в сравнение с 2010 г. е в рамките на 0,03 процентни пункта). За реализиране на дял от 1,50 % на разходите за НИРД от БВП през 2020 г. е необходимо за всяка следваща година от 2013 г. процентният ръст да е с приблизително 0,12 процентни пункта повече от предходната година. За периода 2004 г. – 2013 г. обаче не е отбелязан ръст от 0,12 процентни пункта между две последователни години (виж Фигура 2.). С цел достигане на дял от 1,50 % на разходите за НИРД от БВП през 2020 г. следва да се подобри и повиши цялостната иновационна активност на предприятията в България.

Основна предпоставка за създаване на иновативни продукти и услуги е необходимостта от предлагане на ново технологично решение, което в максимална степен да е съобразено с потребителските желания и очаквания. Развитието на гражданското общество и постоянния процес на търсене на нови методи и подходи за разрешаване на проблеми от социален характер са основополагащи фактори за постигане на иновационен прогрес. Подкрепата и стимулирането на общественото, духовно, научно, икономическо и политическо развитие са приоритетни цели на организациите с нестопанска цел². Същевременно, към основните задачи на

² В научната, счетоводната и правната литература с равнозначно значение на организация с нестопанска цел най-често се използват понятията: „предприятие с нестопанска дейност“, „предприятие с нестопанска цел“, „организация с идеална цел“, „организация с нестопанска дейност“, „организация с нестопанска цел“, „неправителствена организация“, „социално предприятие“, „организации от нестопанския сектор“, „трети сектор“. (По-подробно виж: Проданов, В., Кр. Богоев, Д. Радонов, Счетоводство на юридически лица с нестопанска цел, Сиела, С., 2011 и Пожаревска, Р., Организациите с

неправителствените организации все по-често се включват дейности по създаване и внедряване на иновационни проекти и новаторски решения, насърчаване и промотиране на социални нововъведения и иновации в публичния сектор. В икономическо развитите страни организациите с нестопанска цел подпомагат и дори изцяло заместват ролята на правителството при доставка на иновативни стоки и услуги за населението. По този начин организациите с нестопанска цел играят важна роля за развитието на научната мисъл и иновационен капацитет на държавите по света. Това прави неправителствените организации активни стопански субекти в процеса на създаване, реализиране и разпространение на резултатите от научноизследователската и развойна дейност на учени, изследователи и предприемачи.

- *Дефиниции, обхват, правна и счетоводна уредба на организациите с нестопанска цел в България*

Организациите с нестопанска цел съществуват от дълбока древност в лицето на различни църковни движения, занаятчийски сдружения, взаимоспомагателни дружества, фондации, гилдии и съюзи, осъществяващи благотворителна и дарителска дейност от обществена полза. Въпреки това в Европа първите систематизирани трудове в тази област датират едва от началото на 90-те години на XX век.³ Това е една от причините за липсата на унифицирана дефиниция и изработване на общо мнение относно сферата на дейност и счетоводното отчитане на неправителствените организации.

В чуждестранната литература⁴ намира широка подкрепа въведеното чрез Системата на националните сметки определение на понятието „организации с нестопанска цел“. Това определение ги характеризира като юридически или социални субекти, които са създадени с цел производство на социални стоки и услуги. Пояснява се, че произведените стоки и услуги не могат да се разглеждат като източник на доходи и печалба за организациите, които ги създават, контролират или финансират. Посочва се, че резултат от дейността на организациите с нестопанска цел е генериране на излишък или дефицит. Създадените излишъци не могат да бъдат усвоявани от други институционални единици. В допълнение, членовете на организацията нямат право на дял от печалбата или дохода, които тя генерира. В българската научна литература редица автори се обединяват около определението, според което „организации с

нестопанска цел в процеса на присъединяване към европейската обност, Научни трудове, Т.1, УНСС,С., 2005, с.231-246). За целите на разработката се използват термините „неправителствени организации“, „организация с нестопанска цел“, „трети сектор“, „юридическо лице с нестопанска цел“, „организация с нестопанска дейност“.

³ Пожаревска, Р., Организациите с нестопанска цел в процеса на присъединяване към европейската обност, Научни трудове, Т.1, УНСС,С.,2005, с. 224.

⁴ За повече информация виж: Anheier, H., Non profit organizations, theory, management, policy, Routledge Taylor and Francis group, London, 2005, p. 46, както и Glossary of foreign direct investment terms and definitions, OECD, 4th Edition, p.11., <<http://www.oecd.org/investment/investmentfordevelopment/2487495.pdf>>, последно посещение на 28.03.2014г.

нестопанска цел” са сдружения и фондации, които са създадени в съответствие с действащото законодателство, което урежда тяхната дейност.⁵

До 1999 г. правната регулация на фондацииите и сдруженията е неясна. Това се отнася и за вида и степента на упражнявания контрол от страна на компетентните органи. Съществува неясен правен и фискален режим относно правото на упражняване на стопанска дейност от страна на организациите с нестопанска цел. Високата степен на държавна намеса, а също и правото на одържавяване на имуществото и активите, ограничават развитието на сектора. Въпреки това, се наблюдава процес на увеличаване на броят на сдруженията и фондацииите за периода.⁶ Това налага осъвременяване на законодателната уредба и формиране на ясна политика от страна на държавата.

В резултат, през 2000 г. е приет нов закон, който урежда изцяло правния режим на организациите с нестопанска цел под наименованието Закон за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ).⁷ По-съществените изменения в новия закон са:

- Нормативно се урежда обхватът, целта и видовете дейности, изпълнявани от фондацииите и сдруженията.
- Унифицира се режимът за създаване и прекратяване на юридически лица с нестопанска цел.
- Въвежда се деление на юридически лица с нестопанска цел в частна полза и за обществена дейност.
- Въвежда се режим за разпореждане с активите и имуществото на ликвидирани юридически лица с нестопанска цел.

ЗЮЛНЦ е изменян няколкократно от момента на приемането до последната му редакция през 2009 г. В следствие на подобряване на нормативната среда се подпомага развитието на организациите с нестопанска дейност на политическо, икономическо и социално ниво. Осигурява се тяхната идентичност, обособеност и автономност. Засилва се партньорството с държавните институции, обществото и търговските предприятия от различни икономически сектори, на национално и международно равнище. Дейността на организациите с нестопанска цел се разширява и на база внедряване на иновации и гъвкавост при решаване на социални проблеми.

Понастоящем в счетоводната теория и практика се прилагат действащите национални стандарти за финансови отчети на малки и средни предприятия (НСФОМСП) и международните стандарти за финансови отчети (МСФО). За счетоводното отчитане на дейността на организациите с нестопанска цел са предвидени разпоредбите на националния счетоводен стандарт 9 (СС 9 „Представяне на финансовите отчети на предприятия с нестопанска дейност”).⁸ В текстовете на СС9

⁵ Пожаревска Р., Отчитане на дейността на предприятията с нестопанска цел, Форком, С., 2008, с.5.
Проданов, В., Кр. Богоев, Д. Радонов, счетоводство на юридически лица с нестопанска цел, Сиела, С., 2011, с. 9.

⁶ Пожаревска, Р., Организациите с нестопанска цел в процеса на присъединяване към европейската обност, Научни трудове, Т.1, УНСС,С., 2005, с. 216-217.

⁷ Обн. ДВ, Бр. 81 от 2000 г, посл. изм. ДВ, бр. 42 от 2009 г.

⁸ СС 9, Обн. ДВ. бр.30 от 2005г., посл. изм. и допъл. ДВ. бр.86 от 2007г.

организациите с нестопанска цел се определят, като сдружения и фондации, създадени по реда на действащото законодателство, което урежда тяхната дейност⁹. Аналог на националния счетоводен стандарт 9 в текущо приложимите международни стандарти за финансови отчети не съществува. Следователно, счетоводно регулиране на дейността на организации с нестопанска цел не съществува в законодателството на Европейския съюз. Като причина може да се посочи факта, че в цялостен аспект законодателният и финансов контрол на обществото е поставен в зависимост от политическата воля и съществуващите нагласи във всяка една държава членка на ЕС.

В заключение от предходното може да се направи изводът, че въведеният в законодателен и счетоводен аспект обхват на организациите с нестопанска цел е непълен и неясен. Това е причина за неправилното тълкуване на нормативните изисквания и некоректно счетоводно отчитане. Ето защо някои икономисти предлагат¹⁰ към групата на сдруженията и фондацииите да се добавят и всички синдикални организации, както и организациите на работодателите, които са юридически лица по смисъла на Кодекса на труда.¹¹ Същото предложение е направено и за всички религиозни институции, политически партии, културни организации, спортни федерации и народни читалища. В допълнение се предлага и включването на бизнес асоциации и клубове, които оказват услуги на своите членове и формират така наречените „оперативни нестопански организации“.^{12, 13}

- *Съвременно състояние на сектора в България*

В специализираната икономическа литература се застъпва мнението, че прогресът на обществото превръща „третият сектор“ в поле за експериментиране и зона за изпробването на нови идеи и иновации.¹⁴ Подобна теза е в подкрепа на значението на организациите с нестопанска цел за постигане на стабилност и растеж не само в социален, но и в икономически аспект. В България обаче социалните въпроси се решават предимно на ниво държавни организации, като всеки опит за намеса от страна на неправителствените организации се възприема негативно от обществото като цяло.

⁹ Пак там, чл.2

¹⁰ Йорданов, К., Методически подходи при одита на юридическите лица с нестопанска цел, Предизвикателствата пред стопанската отчетност, анализа и одита в процеса на присъединяване към Европейския съюз, АИ „Ценов“, Свищов, 2004, с.472.

¹¹ Кодекс на труда, Обн. ДВ. бр.26 от 1986г., посл. изм. и допъл. ДВ, бр. 27 от 2014 г., чл.49, ал.1.

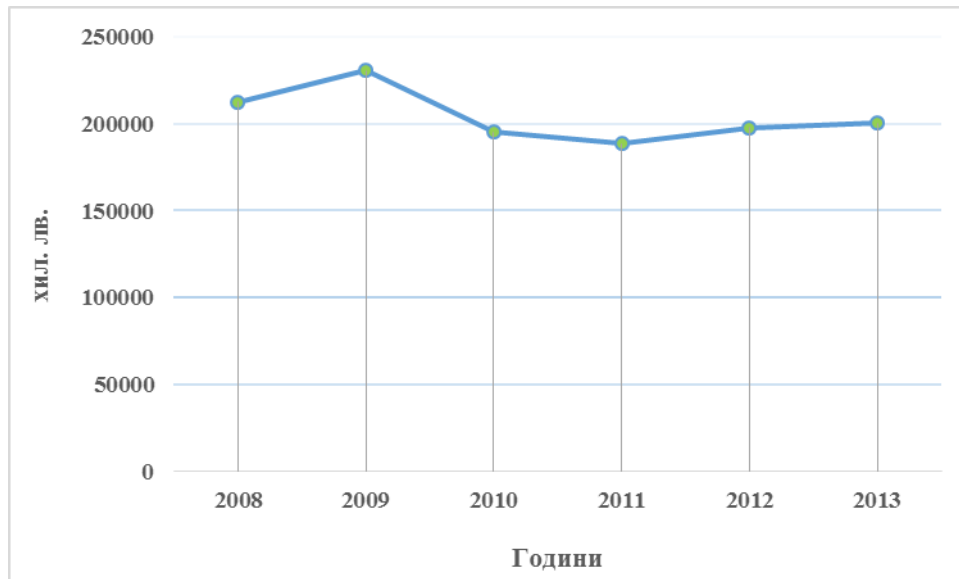
¹² Дочев, И.,С. Николова, Л. Милева, Б. Маврова, В. Шербанов, Счетоводство на юридически лица с нестопанска цел, Фондация „Ресурсен център на неправителствените организации в България“, С., 2000, с.7-8.

¹³ За специалисти в областта най- пълно и систематизирано класифициране на организациите с нестопанска цел дава Маргарита Златарева (По-подробно виж: Пожаревска, Р., Организациите с нестопанска цел в процеса на присъединяване към европейската общност, Научни трудове, Т.1, УНСС,С. , 2005, с. 240). В своя труд „Юридически лица с нестопанска цел“ авторката разграничава организациите от този сектор в зависимост от сферата на действие в изпълнение на поставените цели, според интересите, които защитават, според устройството им, според начина на възникване и според степента на държавен контрол (По-подробно виж: Златарева, М., Юридически лица с нестопанска цел, Сиела С., 2002,с.76-80).

¹⁴ Anheier, H.,The third sector in Europe: Five theses ,Civil Society Working Paper 12, United Kingdom, 2002, р.3.

Бюджетните средства, които страната ни отделя за развитието и модернизацията на социалния сектор, са недостатъчни и дори през 2013 г. бележат спад с приблизително 6% в сравнение с 2008 г. и с приблизително 13 % спрямо 2009 г. (Виж Фигура 3).

Фигура 3: Бюджетни разходи за НИРД, хил. лв.¹⁵

Източник: НСИ, 2015 г.

Състоянието на неправителствения сектор може да се определи и на база „индексът за устойчивост на гражданското общество¹⁶“. Средната стойност на този индекс в България за периода 2002 г. – 2013 г. е 3,2 пункта, като най-високи са стойностите му през 2011 г. (Виж Фигура 4). През 2012 г. се отчита цялостно подобрене на устойчивостта в сравнение с предходната 2011 г. Отчетените стойности от 3,3 пункта през 2012 г. се запазват непроменени и през 2013 г. В този смисъл развитието на гражданското общество в страната ни се намира на етапа на „Развиваща

¹⁵ В обхвата на социално икономическите цели са включени: проучване и експлоатация на земната повърхност, водите и атмосферата; опазване на околната среда ; граждански космически изследвания; развитие на транспорта, телекомуникациите и друга инфраструктура; производство, съхранение, разпределение и използване на енергията; усъвършенстване на промишленото производство и технологиите; развитие на здравеопазването; развитие на селското и горско стопанство и риболова; развитие на образованието; културни, развлекателни и религиозни дейности; изследване на политически и социални системи, структури и процеси; общо развитие на знанието: нирд финансирана от публични университетски фондове; общо развитие на знанието: нирд финансирана от други източници.

¹⁶ Индексът за устойчивост на гражданското общество се изработва ежегодно от Американската агенция за международно развитие (USAID). По същество индексът предоставя данни за развитието на отделните страни на база анализ на седем взаимосвързани компонента (правна среда, организационен капацитет, финансова жизнеспособност, застъпничество, предоставяне на услуги, инфраструктура и обществен имидж). Получените резултати от отделните компоненти се осредняват, за да се получи обща оценка на устойчивостта на неправителствения сектор за съответната страна. Въз основа на общите им резултати страните попадат в три етапа на развитие – „Засилена устойчивост“ (при индекс за устойчивост между 1.0 и 3.0 пункта); „ Развиваща се устойчивост“ (при индекс за устойчивост между 3.0 и 5.0 пункта) и „Възпрепятствана устойчивост“ (при индекс за устойчивост между 5.0 и 7.0 пункта).

се устойчивост“. Резултати между 3 и 5 пункта обаче са показателни за това, че за постигане на устойчивост на неправителствените организации са необходими допълнителни мерки, както от страна на държавата, така и от обществото като цяло. В тази връзка през 2012 г. са приети стратегия за подкрепа на развитието на гражданските организации в Република България 2012 г. – 2015 г.¹⁷ и визия за създаване на механизъм за финансиране на гражданския сектор за периода 2012г. - 2015 г.¹⁸ Най-общо посочените документи имат за цел формулирането и създаването на подходящи условия за развитие на гражданските организации, както и стимулиране на партньорските взаимоотношения между тях и институциите на национално и местно ниво. Основната целева група на стратегията са юридическите лица с нестопанска цел, регистрирани по реда на ЗЮЛНЦ. В подкрепа на тяхната дейност са предвидени три основни мерки:

Мярка 1, изграждане на работещо партньорство между държавата и гражданските организации. В контекста на посочената мярка са предвидени дейности по актуализиране на финансовата и правна рамка в областта на неправителствените организации; създаване на Съвет за развитие на гражданското общество; подкрепа на комуникацията и обратната връзка между представителите на държавните институции и организациите с нестопанска цел и др.

Мярка 2, постигане на финансова устойчивост за гражданските организации в България. В обхвата на мярката са обединени дейности по насърчаване на дарителството; създаване на работещ механизъм за финансиране на неправителствените организации; унифициране на процедурите по кандидатстване за финансиране и др.

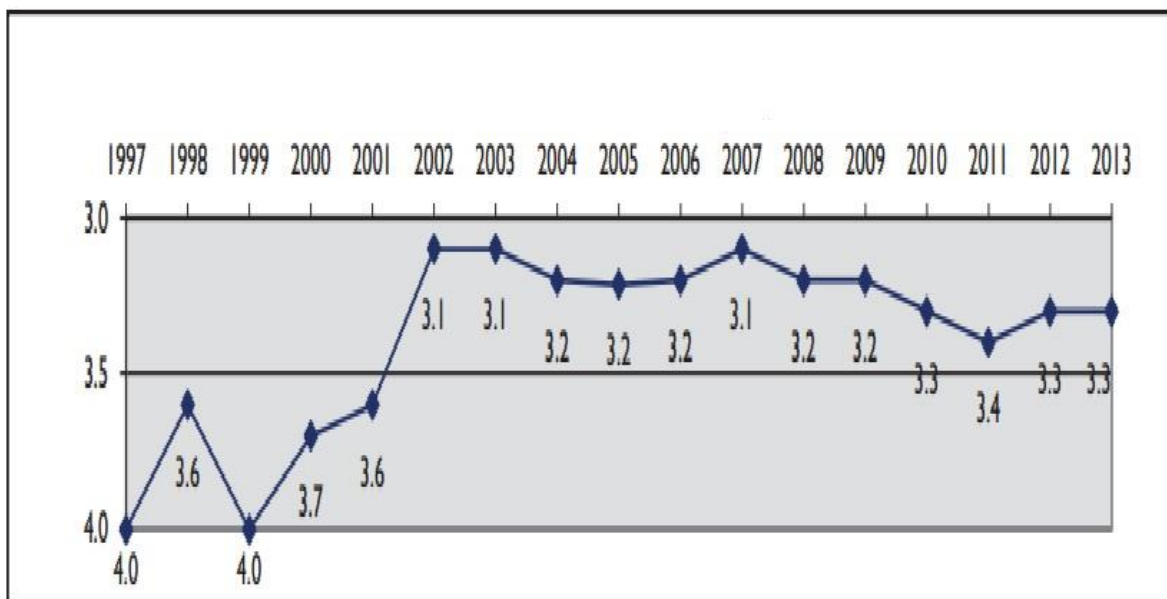
Мярка 3, създаване на условия за гражданска активност. Към мярката са предвидени дейности, насочени към подкрепа на доброволчеството; формулиране на ясни правила и процедури за участие на неправителствените организации при взимането на управленски решения от страна на държавните институции; създаване на условия за включване на гражданското образование в програмата на училища и университети и др.

До този момент обаче не съществуват ясни данни за постигнатият напредък по предложените в стратегията мерки и дейности.

Фигура 4: Индекс за устойчивост на гражданското общество в България за периода 1997 г.- 2013 г.

¹⁷ Протокол № 33.23 от заседание на Министерския съвет, проведено на 05.09.2012 г.

¹⁸ Протокол № 47.55 от заседание на Министерския съвет, проведено на 19.12. 2012 г.

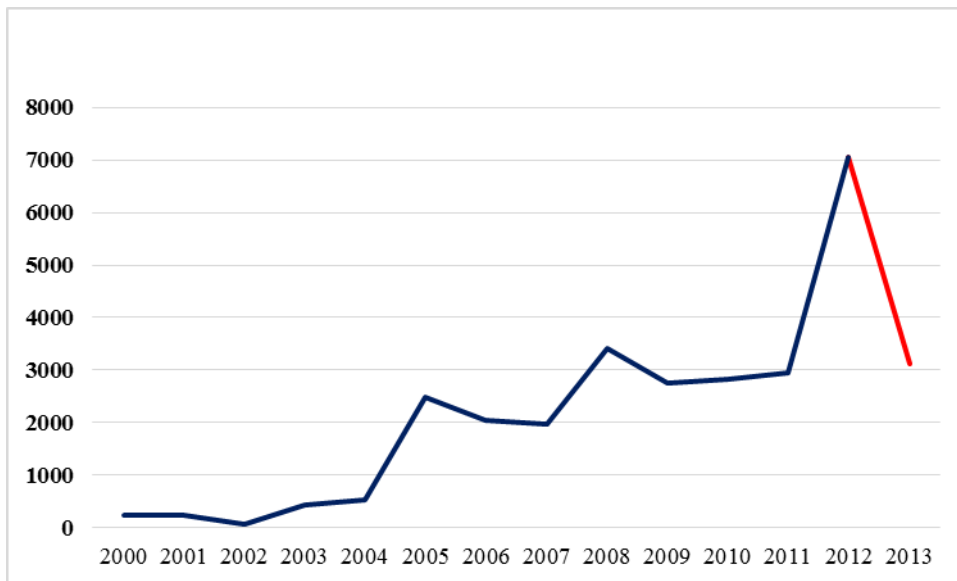
Източник: The 2013 CSO Sustainability Index for Central and Eastern Europe and Eurasia, 17th Edition, United States Agency for International Development, Bureau for Europe and Eurasia, Office of Democracy, Governance and Social Transition, p.48.

- *Неправителственият сектор като инструмент за стимулиране на научноизследователски и развойни дейности в България*

Чрез извършване на НИРД от страна на организациите с нестопанска цел се цели намаляване или изцяло поемане на разходите и рисковете, които биха се отразили негативно на бизнес организациите. Ако иновацията е успешна, тя се внедрява в бизнес сектора, който пряко или косвено извлича полза от нея.¹⁹ В тази връзка се наблюдава положителна тенденция в посока увеличаване на размера на изразходваните средства за НИРД и иновации от страна на българските неправителствени организации за периода 2002 г.- 2012 г. (Виж Фигура 5).

Фигура 5: Разходи за НИРД в сектора на неправителствените организации, хил. лв.

¹⁹ Anheier, H., Non profit organizations, theory, management, policy, Routledge Taylor and Francis group, London, 2005, p. 174.

Източник: НСИ, 2015.

Най-голям е размера на инвестираните в иновационни дейности средства от страна на организациите с нестопанска цел през 2011 г. и 2012 г. През 2013 г. обаче се наблюдава спад на разглеждания показател с приблизително 61% в сравнение с предходната 2012 г. Като причина за подобен спад може да се посочи приключването на програмния 2007 г. – 2013 г. период²⁰. През разглеждания програмен период по отношение на проектите, които имат научна и иновационна насоченост висока степен на участие има неправителственият сектор²¹. В тази връзка организациите с нестопанска цел са сред основните бенефициенти и партньори при осъществяване на социални проекти, финансирани със средства по европейски и международни програми.

Участието на неправителствените организации в осъществяването на иновативни проекти, финансирани със средства от европейски и международни програми, може се разгледа от гледна точка на целта на учредяване на организацията. На тази основа можем да разграничим две основни групи неправителствени организации. В обхвата на първата група попадат неправителствени организации, които са приоритетно насочили своята дейност към извършване на иновации и научни изследвания. По същество може да се посочи, че представителите на тази група имат съществено значение за стимулиране на иновационната активност на страната ни.

²⁰ В най-голяма степен финансиране на изследователската и иновационна дейност в България се осъществява чрез програмите на Европейския съюз. С основно значение за неправителствените организации за програмен период 2007-2013 г. са: Структурните фондове (Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР) и Европейски социален фонд (ЕСФ)); Кохезионният фонд (КФ); Рамкова програма за конкурентоспособност и иновации; Седма рамкова програма; и други.

²¹ За повече подробности виж: Георгиева, Д., Възможности за финансиране на научноизследователската дейност на фондациите в България, Научни трудове, Т. 6, МВБУ – Ботевград, 2014, с. 97- 107, както и Иновации БГ 2013 Иновационният потенциал на България: възможности и предизвикателства, Фондация „Приложни изследвания и комуникации“, С., 2013, с. 64-65.

Втората група обхваща неправителствени организации, които осъществяват отделни иновативни проекти при реализиране на идеалните си цели и дейности.

Като добър пример за неправителствена организация, попадаща в обхвата на първата група можем да посочим Фондация "Приложни изследвания и комуникации" („ПИК“). По същество фондацията се е утвърдила, като организация с нестопанска цел, която осъществява иновационна дейност от близо 23 години. В този аспект приоритетните цели и задачи на Фондация „ПИК“ са насочени към развитие на гражданското общество, основано на знания, високи технологии и иновации. В качеството си на бенефициент по 7 РП фондацията заема пето място сред петте най-успешни организации, които имат спечелени проектни предложения по програмата²². На база показателят „Привлечени финансови средства на ЕС на един служител на пълен щат към организацията“ фондацията е на четвърто място сред 12-те български участника²³ с най-голям дял научни изследвания в 7РП за периода 2007 г. – 2012 г. Разгледано на база показателя „Брой проекти на един служител на пълен щат“, фондацията се нарежда на трето място, спрямо останалите участници по проекти с научна насоченост. Следва да се отбележи, че и по двата показателя фондация „ПИК“ се класира пред Българската академия на науките, Софийският университет „Св. Климент Охридски“ и Техническият университет в София.

От значение е също така и факта, че наред с фондация "Приложни изследвания и комуникации" сред българските участници с най-голям дял в научните изследвания по 7 РП е още една организация с нестопанска цел – „Център за академични изследвания София“ (ЦАИ). ЦАИ извършва дейности, насочени към насърчаване на научните изследвания, подкрепа на академичното сътрудничество и разпространението на знания. Ако разгледаме мястото на ЦАИ на база показателя „Брой проекти на един служител на пълен щат“, то организацията се нарежда на четвърто място спрямо останалите участници по проекти с научна насоченост. От гледна точка на показателят „Привлечени финансови средства на ЕС на един служител на пълен щат към организацията“ ЦАИ е на трето място²⁴.

В обхвата на втората група неправителствени организации, разграничени на база признакът „цел на учредяване“, попадат всички представители на „третия сектор“, които осъществяват поне един проект с иновативен характер. Подобни проекти най-често се осъществяват на базата на съвместна подкрепа от страна на общини и държавни институции. Във връзка с това може да се посочи, че партньорството на неправителствените организации с публичния сектор подпомага за внедряването на иновативни решения със социална насоченост. Подобни решения увеличават

²² Българска академия на науките; Технически университет – София; Софийски университет „Св. Климент Охридски“; Агро Био Институт; Фондация „ПИК“.

²³ Издателство „Пенсовт“ ЕООД; Национален център за суперкомпютърни приложения; Център за академични изследвания – София; Фондация „ПИК“; Сирма груп; НЕМЕЧЕК ООД; Българска академия на науките; Софийски университет „Св. Климент Охридски“; Селскостопанска академия; Нов български университет; Пловдивски университет; Технически университет – София.

²⁴ Иновации БГ 2013 Иновационният потенциал на България: възможности и предизвикателства, Фондация „Приложни изследвания и комуникации“, С., 2013, с. 65.

качеството на публичните услуги и създават добри партньорски взаимоотношения между организациите с нестопанска цел и държавните институции. Като добър пример за успешно иновационно партньорство между неправителствения и публичния сектор може да се посочи Проект “Работилница на мечтите” – шанс за защитена заетост и социално включване в общността²⁵. Основна причина да се спрем на този проект е факта, че той е сред участниците за най-добър проект по конкурс, провеждан от българския единен информационен портал за структурните фондове на ЕС. Следва да се отбележи, че освен “Работилница на мечтите” в рамките на конкурса участват още пет проекта реализирани самостоятелно или в партньорство с неправителствени организации. Проект “Работилница на мечтите” – шанс за защитена заетост и социално включване в общността е финансиран със средства от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ и се отнася към програмния период 2007 г. – 2013 г. Проектът е съвместна инициатива между Община Велико Търново и сдружение „Център за социални инициативи” – Велико Търново. Най-общо “Работилница на мечтите” представлява иновативна форма на социални услуги за създаване на подкрепяща среда за активно социално включване на хора с интелектуални увреждания. В рамките на проекта е изградено социално предприятие за защитена заетост, обхващащо четири работилници за създаване на уникални сувенири. Целта е на база обучителни курсове по изработка на сувенири да се спомогне за развитието на нови професионални умения и трудови навици за защитена заетост на лица с умствена изостаналост.

В резултат от предходното може да се направи заключение, че неправителствените организации чрез експериментиране и въвеждане на нови социални, процесни и производствени подходи подпомагат за цялостната пазарна стабилност и икономическия растеж в България. В тази връзка реализираните от неправителствения сектор научноизследователски проекти по същество подпомагат иновационното развитие на страната ни. В резултат от научноизследователската активност на организациите с нестопанска цел се утвърждава ролята им на допълнителен инструмент за ресурсно осигуряване на иновационното развитие на гражданското общество в България. В тази връзка през 2013 г. неправителственият сектор задържа своите позиции като инструмент за финансиране на НИРД с по-голям бюджет от този на сектор „Висше образование“.²⁶ Следователно сред дейностите вменявани на организациите с нестопанска цел в България все по-често се застъпват научноизследователските и иновационни дейности. В този аспект неправителствените организации имат роля на новатори, подпомагащи или изцяло реализиращи проекти с иновационен характер. В допълнение, неправителственият сектор изпълнява и съществена функция в подкрепа и развитие на предприемачеството, и креативността в страната ни.

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА:

²⁵ За повече подробности виж: <http://archive.eufunds.bg/bg/page/799>, последно посещение на 19.10.2015 г.

²⁶ Иновации БГ 2014 Иновационният дневен ред за устойчив растеж и конкурентоспособност, Фондация „Приложни изследвания и комуникации“, С., 2014, с. 58.

1. Anheier, H., The third sector in Europe: Five theses, Civil Society Working Paper 12, United Kingdom, 2002
2. Anheier, H., Non profit organizations, theory, management, policy, Routledge Taylor and Francis group, London, 2005
3. Георгиева, Д., Възможности за финансиране на научноизследователската дейност на фондациите в България, Научни трудове, Т. 6, МВБУ – Ботевград, 2014
4. Дочев, И., С. Николова, Л. Милева, Б. Маврова, В. Шербанов, Счетоводство на юридически лица с нестопанска цел, Фондация „Ресурсен център на неправителствените организации в България“, С., 2000
5. Златарева, М., Юридически лица с нестопанска цел, Сиела С., 2002
6. Иновации БГ 2013 Иновационният потенциал на България: възможности и предизвикателства, Фондация „Приложни изследвания и комуникации“, С., 2013
7. Иновации БГ 2014 Иновационният дневен ред за устойчив растеж и конкурентоспособност, Фондация „Приложни изследвания и комуникации“, С., 2014
8. Пожаревска, Р., Организациите с нестопанска цел в процеса на присъединяване към европейската общност, Научни трудове, Т.1, УНСС, С., 2005
9. Пожаревска Р., Отчитане на дейността на предприятията с нестопанска цел, Форком, С., 2008
10. Проданов, В., Кр. Богоев, Д. Радонов, счетоводство на юридически лица с нестопанска цел, Сиела, С., 2011
11. Йорданов, К., Методически подходи при одита на юридическите лица с нестопанска цел, Предизвикателствата пред стопанската отчетност, анализа и одита в процеса на присъединяване към Европейският съюз, АИ „Ценов“, Свищов, 2004

ИЗПОЛЗВАНИ НОРМАТИВНИ ДОКУМЕНТИ:

1. Закон за юридическите лица с нестопанска цел, Обн. ДВ, Бр. 81 от 2000 г, посл. изм. ДВ, бр. 42 от 2009 г.
2. Кодекс на труда, Обн. ДВ. бр.26 от 1986г, посл. изм. и допъл. ДВ, бр. 27 от 2014 г.
3. Протокол № 47.55 от заседание на Министерския съвет, проведено на от 19.12. 2012 г.
4. Протокол № 33.23 от заседание на Министерския съвет, проведено на 05.09.2012 г.
5. СС 9, Обн. ДВ. бр.30 от 2005г., посл. изм. и допъл. ДВ. бр.86 от 2007г.

ИЗПОЛЗВАНИ ИНТЕРНЕТ ИЗТОЧНИЦИ:

1. Glossary of foreign direct investment terms and definitions, OECD, 4th Edition, p.11., <<http://www.oecd.org/investment/investmentfordevelopment/2487495.pdf>>, последно посещение на 28.03.2014г.
2. http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/targets/index_bg.htm